

แรงเคลื่อนอนาคต

สุรีพันธุ์ เสนานุช
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

เส้นทางธุรกิจทุกวันนี้ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ นักวิเคราะห์ทุกสำนักพูดตรงกันว่า
มันเป็นเส้นทางที่ขรุขระ: และไม่รู้ว่าจะสถานการณ์นี้ จะอยู่ไปอีกนานแค่ไหน

รายงานของธนาคารโลกระบุว่าการเติบโต
ของเศรษฐกิจโลกต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ใน
ปี พ.ศ. 2558 เนื่องจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์ตกต่ำ
การค้าและเงินทุนหมุนเวียนน้อยลง รวมทั้ง
ความผันผวนของตลาดการเงิน

โลกที่เชื่อมโยงกันมากขึ้นเป็นแรงขับเคลื่อน
ที่ทำให้ภาวะเศรษฐกิจยากที่จะคาดเดาได้
ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์เศรษฐกิจของจีน อินเดีย
สหรัฐอเมริกา รัสเซีย ยุโรป ลาตินอเมริกา
ล้วนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมี
แรงขับเคลื่อนอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยของการเปลี่ยนแปลง
ในอนาคต ซึ่งนักธุรกิจจะต้องนำมาขบคิดกันว่า
จะปรับตัวกันอย่างไร

การขยายตัวของความเป็นเมืองในประเทศ
ต่างๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาทำให้
แต่ละประเทศต้องเผชิญหน้ากับการพัฒนา
สาธารณูปโภคให้มีความพร้อมที่จะรองรับ
การโยกย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมือง
และการดำเนินธุรกิจที่จะเติบโตขึ้น การเข้าสู่
สังคมผู้สูงอายุทำให้ต้องใช้งบประมาณ
ในการบริหารจัดการให้ประชากรกลุ่มนี้มี
คุณภาพชีวิตที่ดี ในขณะที่เดียวกันก็มีปัญหา
ประชากรวัยแรงงานที่ลดลงจากการเกิดที่มี
อัตราต่ำ

การเปลี่ยนแปลงของตลาดพลังงาน ราคาน้ำมันที่ลดต่ำลง พลังงานทางเลือกที่มีบทบาทมากขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มอัตราเร่งไปสู่ภาวะวิกฤติ ทำให้รูปแบบธุรกิจ กระบวนการผลิตแบบเดิมๆ ไม่เป็นที่ยอมรับอีกต่อไป การรวมตัวของผู้บริโภคร การเชื่อมต่อของข้อมูลข่าวสารทำให้การตัดสินใจทางธุรกิจ ต้องอาศัยความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลที่รอบด้าน และเฉียบแหลม

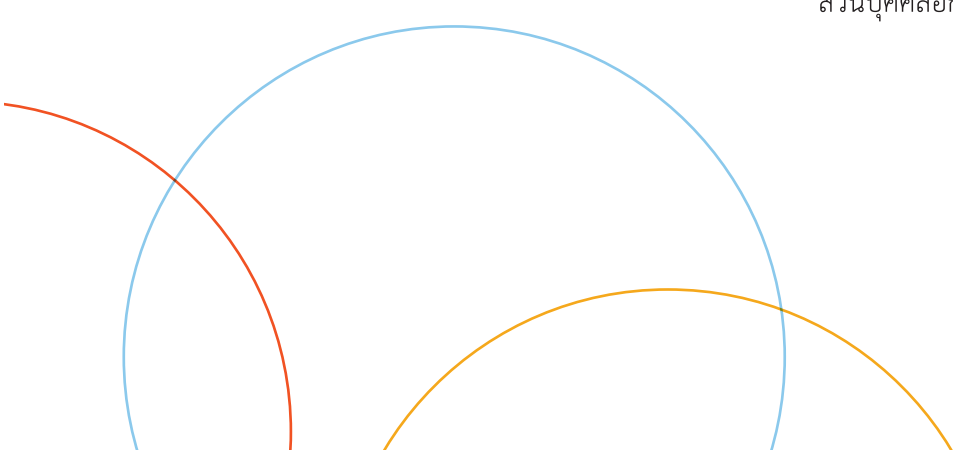
แรงขับเคลื่อนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อไปทั่วโลก แต่ละประเทศอาจได้รับผลมากหรือน้อยต่างกันไป ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน

นับตั้งแต่ปี 2537-2538 เป็นต้นมา ประเทศไทยเริ่มติดกับดักรายได้ปานกลางจนถึงปัจจุบัน ด้วยแนวทางเดิมๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ พึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยี ขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือและยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีการขยายความเป็นเมืองไปตามภูมิภาคต่างๆ พื้นที่เกษตรกรรม ได้กลายเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัย และไม่มี การวางแผนการบริหารจัดการที่ดีทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ปัญหาสาธารณสุข

แรงขับเคลื่อนที่มีผลกระทบสูงและมีทำให้เกิดความไม่แน่นอนสูงในอนาคตอีกประการหนึ่งก็คือความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่นับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วขึ้นและธุรกิจไม่สามารถปฏิเสธเทคโนโลยีได้เลยถ้าต้องการจะไปต่อในอนาคต ความไม่แน่นอนก็คือไม่มีใครรู้ว่ามันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

แต่เทคโนโลยีก็เป็นเสมือนดาบสองคม ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือความเหลื่อมล้ำจากการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ต่างกัน ทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วจะได้เปรียบประเทศที่ยากจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่องว่างระหว่างคนรวยที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริโภคและคนจนที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้เทคโนโลยีก็ยังทำให้เกิดปัญหาด้านจริยธรรมจากการละเมิดสิทธิในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย

มีงานวิจัยที่ระบุว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า อุตสาหกรรมไทยจะมีเหลืออยู่ไม่กี่ประเภท
ที่ยังมีความต้องการในประเทศ รongรับอุตสาหกรรมที่เคยใช้แรงงานต้องปรับตัวให้มีเอกลักษณ์
และตอบสนองตลาดที่มีความต้องการเฉพาะได้ ต้องมีการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงระบบ
ซึ่งต้องอาศัยทุนความรู้ และแรงงานที่มีทักษะในการ **“คิดเป็น”**

แรงขับเคลื่อนเหล่านี้คือปัจจัยที่ธุรกิจต้อง
นำไปตั้งโจทย์กับตนเองว่าจะปรับตัวอย่างไรให้
สามารถอยู่รอดได้ ประการแรกจึงต้องวิเคราะห์
ว่าแรงขับเคลื่อนใดที่มีผลต่อธุรกิจของตนมากที่สุด

แล้วจำลองภาพอนาคตเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม
วิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ด้วยวิธีการนี้
องค์กรธุรกิจจะรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ควรทำ อะไรที่
ไม่ควรทำ และคนขององค์กรควรพัฒนาไปทางใด

ข้อมูลอ้างอิง : Shifting tides: Global economic scenarios for 2015–25,
McKinsey & Company, September 2015 / ฉากทัศน์ชีวิตคนไทย พ.ศ. 2576,
มิ่งสรรพ์ ขาวสอาดและอภิวัฒน์ รัตนวราหะ,แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.)

